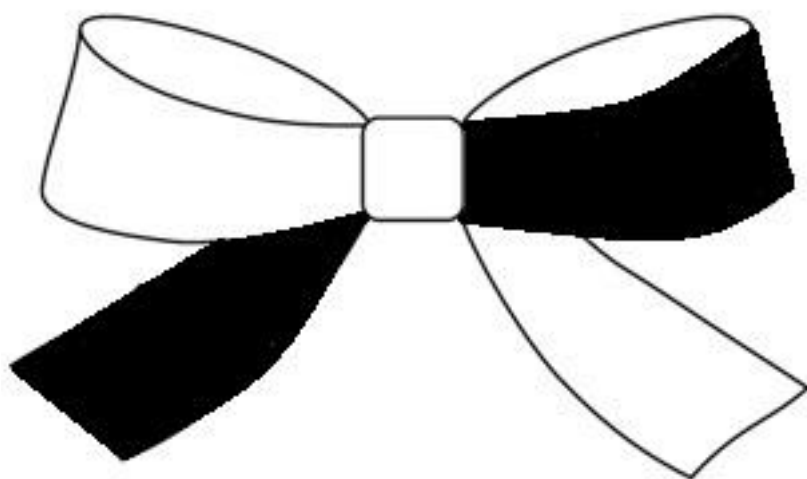

Konference o inkluzivním vzdělávání romských dětí v Ostravě

Úvodem

Konference k tématu inkluzivního vzdělávání romských dětí v Ostravě a České republice konaná dne 2. března 2015 svedla dohromady mnoho lidí různých profesí, avšak se společným cílem diskutovat a hledat nejlepší řešení problematiky inkluzivního vzdělávání romských dětí.

Akci slavnostně zahájil velvyslanec Kanady v ČR, pan Otto Jelinek, který vyprávěl o svém osobním příběhu, kdy jako dítě v uprchlické rodině zažil pocit nepřijetí, ponížení z důvodu jinakosti. Kanada může sloužit jako modelový příklad multikulturní země, která se změnila k lepšímu v oblasti tolerance a přijetí všech lidí bez rozdílu.

Konference se zúčastnilo mnoho důležitých osobností a institucí, které jsou pro prosazování a změnu v oblasti inkluzivního vzdělávání klíčové (zástupce MŠMT, ČŠI, Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, Statutárního města Ostrava vč. náměstka primátora města, ředitelka MŠ, šest ředitelů ZŠ jak z kvalitních, tak segregovaných škol, učitel SŠ, zástupci Ostravské univerzity, neziskového sektoru, romští asistenti pedagoga, romští aktivisté, studenti, maminky a další).

„Desegregace je pouze první krok na cestě k fungující společnosti“

(Kanadský velvyslanec Otto Jelínek s pokorou a taktem při návštěvě nízkoprahového centra)

Inkluzivní vzdělávání

Základním principem inkluzivního vzdělávání je **zapojení všech studentů do vzdělávacího procesu**. V inkluzivní škole se všichni žáci bez ohledu na zdravotní, sociální, kulturní či jiné znevýhodnění vzdělávají společně a učitelé tato jejich znevýhodnění a speciální vzdělávací potřeby vyrovnávají a odpovídají na ně různými opatřeními.

Používají například diferencované výukové metody, využívají pomoci asistentů pedagoga či osobní asistence hendikepovaným žákům, upravují a redukuje učivo dle potřeby jednotlivých žáků atd. Cílem inkluzivní školy je především vzdělávat všechny děti pohromadě a podporovat tak toleranci k odlišnosti a kooperaci mezi všemi žáky. Zároveň je v inkluzivní škole zajištěno odpovídající vzdělání všem dětem bez segregace do speciálních tříd a škol.

V případě žáků s odlišným mateřským jazykem se jedná o postupný proces osvojování češtiny na komunikační úrovni a zároveň přístup k učivu prostřednictvím vizuální podpory, konkrétní slovní zásoby z daného předmětu

Inkluzivní školy:

- podněcují při výuce odpovídajícími úkoly a výzvami
- odpovídají na odlišné vzdělávací potřeby všech svých žáků a studentů
- překonávají potencionální bariéry při vzdělávání a hodnocení jednotlivců i skupin žáků

Nedílnou součástí inkluze romských dětí ve vzdělávání jsou **asistenti pedagoga**, kteří usnadňují prostřednictvím vědomostí z oblasti specifik jak majority, tak menšiny romskému dítěti školní docházku a zvládání učiva. Asistent je v kontaktu s rodinou dítěte, aktivně nastavuje automatickou prevenci nezvládání učiva například z důvodu slabé domácí přípravy. Asistenti však nejsou financováni státem, jsou odkázáni na podporu fondů a organizace z neziskového sektoru.

„ Díky práci romských asistentek se nám daří, aby spolupráce a především docházka dětí byla v souladu se vzdělávacími potřebami dětí. Inkluze a vzdělávání jde ruku v ruce“

(Bc. Lenka Anežková, ředitelka MŠ Požární, Ostrava – Heřmanice)

Asistent pedagoga je klíčovou podpůrnou a vyrovnávací službou, která umožňuje žákům se specifickými vzdělávacími potřebami dosáhnout kvalitnějšího vzdělání, lepšího budoucího uplatnění na trhu práce a významné zlepšení kvality života. Jde o jedno z ověřených inkluzivních opatření, které je definováno ve všech strategických dokumentech, přesto není pozice legislativně ukotvena ani systematicky financována.

Cílem je poskytnout žákům se speciálními vzdělávacími potřebami účinnou a efektivní pomoc ke zvýšení jejich školní úspěšnosti v hlavním vzdělávacím proudu. Přítomnost Asistenta pedagoga napomáhá snazší integraci do třídního kolektivu, kde tak dochází k přirozeným psycho-sociálním interakcím. Hlavním cílem je tedy odstraňování segregace romských dětí ve vzdělávání, pomoc romským žákům při začleňování, zlepšení komunikace mezi rodinou a školou, pozitivní motivace dalším Romům.

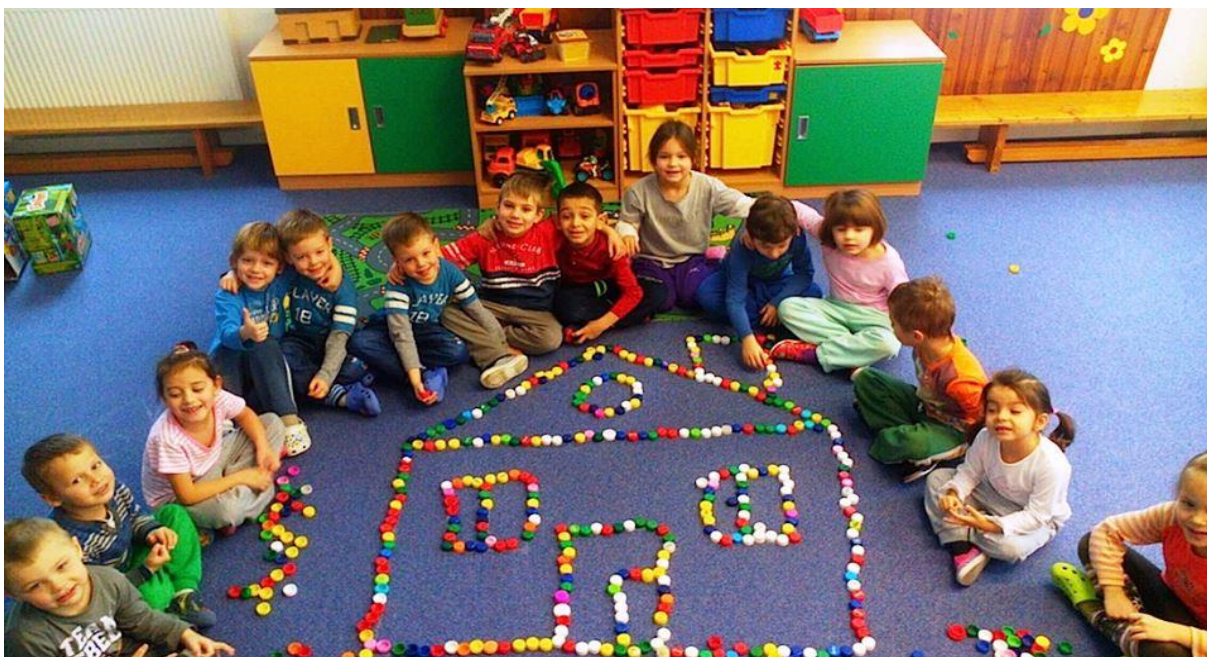

Důležitost a potřebnost profese Asistenta pedagoga ve vzdělávacím systému je patrná i z rostoucího počtu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, současně lze předpokládat, že bude-li se český vzdělávací systém chtít přiblížit modelům uplatňovaným v některých zemích západní Evropy (Velká Británie, Irsko...), mělo by asistentů ve školách v následujících letech podstatně přibývat.

Dle šetření realizovaného ve spolupráci s téměř 2 500 ředitelů MŠ, ZŠ a SŠ, považuje více než 80% ředitelů nedostatek Asistentů pedagoga za „významnou komplikaci“, nebo dokonce za „zásadní problém“ při realizaci inkluzivního vzdělávání (tzn. Společné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich vrstevníky v běžných školách).

„Celkovou spolupráci hodnotím velmi kladně spolupráce s romskou asistentkou, paní Anetou, je výborná. Podařilo se jí takřka „nemožné“, alespoň některé rodiče přesvědčit, aby své děti zapsali do klasických základních škol a nesegregovali je místní ZŠ. Už se těšíme na další spolupráci, jak o velkých prázdninách, tak v novém školním roce. Dále musím paní asistentku ocenit za spolupráci při zápise nových dětí do MŠ, Mohu tvrdit, že v romské komunitě stoupla obliba naší MŠ.“

(David Král – vedoucí MŠ Nástupní, Ostrava – Kunčičky - OP MŠ Bohumínská 68)

„Jsme rádi, že naše děti mohou být zdarma doučovány přímo ve škole asistenty, kteří se také zajímají o naši sociální situaci a umí poradit a pomoci. Také jsme vděční za víkendové výlety, které bychom si nemohli z vlastních finančních zdrojů dovolit.“

(Rodiče dětí zapojených do projektu Vzdělání, základ života - Vzájemné soužití o.p.s.)

„Snažíme se dlouhodobě o inkluzivní vzdělávání, spolupráci s paní asistentkou hodnotím výborně, zapadá bez problémů do kolektivu. Ideální by bylo na plný úvazek a více takových lidí, vzhledem k neshodám na škole za bývalého ředitele, který byl odvolán, došlo v minulosti ke zvýšení nedůvěry rodičů ke škole, ta se nyní snaží s kompletně novým personálem o obnovu dobrého jména školy, jak tomu bylo v minulosti. Přínosem je i práce s rodiči.

„Návrhy do budoucna – přínosná by byla i psychologická podpora, např. starších dětí i rodičů. Někoho empatického.“

(Mgr. Hana Ostřanská – ředitelka ZŠ Vrchlického, Ostrava – Radvanice)

Výstupy z konference (k dalšímu setkání k hodnocení pokroku)

	MŠ	ZŠ	SŠ	VŠ	MŠMT, vláda	ČŠI	SMO	NNO	RODIČE
Mít přesné instrukce, jak postupovat při problematice šikany (primárně se musí zabývat škola – kvalifikovaný personál, ŠPZ, KÚ. MŠMT vydalo metodický pokyn k řešení šikany pro školy	✓	✓	✓						
Mít podporu alternativní výuky 1. tříd		✓							
Preferovat formativní vzdělávání (rozvoj kompetencí) před informativním vzděláváním (vědomosti, znalosti)		✓							
Reflektovat specifické potřeby sociálně znevýhodněných (SZ) dětí a žáků				✓					
Organizovat podpůrné aktivity, otevřít instituci rodičům (společně akce, důvěra v instituci k odbourání bariér)	✓	✓	✓	✓					
Systémově vzdělávat učitele – změnit jejich přípravu	✓	✓	✓	✓					
Zvýšit počet asistentů pedagoga (AP), zajistit financování	✓	✓	✓	✓					
Zvýšit povědomí rodičů a zájem o vzdělávání svých dětí	✓	✓	✓	✓					
Otevřený přístup ke všem dětem ze strany kvalitních školních institucí	✓	✓	✓	✓					
Volit alternativní program zaměřený více na spolupráci s rodiči, individualizaci dítěte, hodnocení, lepší komunikaci	✓								
Poradenská činnost pro rodiče předškolních dětí – Co bych měl umět, než půjdu do školy – společné setkávání rodičů, dětí, učitelů, asistentů	✓	✓							

Přílohy:

Zpětná vazba ze strany základních škol, školek, rodičů dětí

Tato publikace byla vydána za laskavé podpory Kanadského velvyslanectví

Embassy of Canada
Ambassade du Canada